

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Факультет права та масових комунікацій
Кафедра економіки та фінансів

Навчальна дисципліна:
“Основи економічної теорії”

***ТЕМА 14. Економічні аспекти
глобальних проблем та їх вплив на
економічний розвиток України.***

Лектор:
к.е.н., доцент Маковоз Оксана
Сергіївна
makoksana@ukr.net

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

1. Сутність процесу глобалізації. Економічні аспекти глобальних проблем. Міжнародне співробітництво у вирішенні глобальних проблем.
2. Форми інтеграції та співпраці: спільні з іноземними партнерами підприємства, вільні економічні зони.
3. Проблеми іноземних інвестицій в економіку України.
4. Участь України в міжнародних економічних організаціях. Перспективи інтеграції економіки України в світове господарство.
5. Інтернаціональний характер організованої економічної злочинності і основні напрямки боротьби з нею органів внутрішніх справ.

Глобалізація

– це процес прискорення розвитку взаємозв'язків в усіх сферах людської діяльності і перетворення їх у суцільну планетарну метасистему.

Вперше термін «глобалізація» був введений в науковий обіг у статті Т. Левіта в 1983 р. і характеризував процес злиття ринків окремих продуктів, що виробляли багатонаціональні корпорації. У сучасних умовах це поняття значно розширилось, але не має чіткого визначення. Тому наведено лише одне з визначень.

Інтернаціоналізація

— це процес посилення зв'язків між країнами світу при збереженні повного національного суверенітету, тобто характеризує міжнаціональний рівень зв'язків.

Глобалізація ж характеризує наднаціональний рівень зв'язків, перехід від індустріальної до постіндустріальної стадії економічного розвитку. Глобалізація характеризується, таким чином, прискоренням розвитку в економічній, соціальній, духовній та політичній сферах економічного життя. В її основі лежить інтернаціоналізація людської діяльності, перш за все, економічної.

Але термін «глобалізація» не можна ототожнювати з терміном «інтернаціоналізація».

Одним з агрегованих показників виміру глобалізації є *рівень глобалізації*, який включає чотири показника:

- 1) *рівень економічної інтеграції*, який визначається обсягом зовнішньої торгівлі, іноземних інвестицій та «закордонних виплат», включаючи і заробітну плату;
- 2) *персональні контакти*, які включають кількість міжнародних поїздок та туристичних поїздок; кількість користувачів міжнародною поштою та інтенсивність обміну інформацією цим способом; кількість користувачів та частота і тривалість міжнародних телефонних зв'язків;
- 3) *технологія*, яка включає загальну кількість інтернет-серверів та користувачів Інтернетом;
- 4) *ступінь участі країни у міжнародних зв'язках та діяльність міжнародних організацій*.

Аналізуючи сучасний стан економічної глобалізації, можна стверджувати, що вона відіграє як позитивну, так і негативну роль в сучасному світовому економічному розвитку. До *позитивних наслідків економічної глобалізації* можна віднести:

- розширення можливості окремих країн використовувати та комбінувати різні групи ресурсів;
- поширення міжнародного поділу праці;
- заміна малокваліфікованої робочої сили за рахунок інших країн і т.ін.

До негативних наслідків економічної глобалізації належать:

- загострення конкурентної боротьби;
- маніпуляції з фінансовими та інвестиційними ресурсами, які спричиняють загрозу для країн з низькими і середніми доходами;
- суттєве обмеження можливості контролю держави над економікою;
- об'єднання у світовому масштабі злочинності і тероризму;
- поглиблення суперечностей між основними економічними центрами світового господарства і т.ін.

Глобальні проблеми – це сукупність життєво важливих проблем людства, від вирішення яких залежить його самоіснування та перспективи розвитку.

Умовно усі глобальні проблеми можна поділити на три групи.

- До *першої групи* глобальних проблем належать проблеми, які виникають у взаємовідносинах між різними державами світу. Наприклад, проблеми економічної відсталості країн, що розвиваються; міжнаціональні конфлікти; проблеми війни; збереження миру та попередження міжнародного тероризму і т.ін.
- До *другої групи* глобальних проблем належать проблеми взаємодії природи і суспільства. Наприклад, проблеми збереження довкілля; екологічна проблема; забезпечення людства сировиною та енергією і т.ін.
- До *третьої групи* глобальних проблем належать проблеми, пов'язані з розвитком людини. Наприклад, проблеми зростання народонаселення, боротьби з бідністю, голодом, хворобами тощо.

Визначальною ознакою сучасної світової господарської системи є глобалізація економічного розвитку.

- 1.Продовжити створення відкритої, регульованої, передбаченої та недискримінаційної торгової і фінансової системи. Тут передбачається надання переваги цілям у сфері управління, розвитку і боротьби з убогістю як на національному, так і на міжнародному рівнях.
- 2.Задовольняти особливі потреби найменш розвинених країн. Це полягає у: звільненні експортних товарів з найменш розвинених країн від тарифів і квот; запровадженні розширеної програми полегшення боргового тягара бідних країн з великою заборгованістю і списання офіційного двостороннього боргу; надання більшої офіційної допомоги з метою розвитку країнам, що взяли курс на зменшення рівня бідності.
- 3.Задовольняти особливі потреби країн, що не мають виходу до моря, і малих острівних держав, що розвиваються.
- 4.Комплексно вирішити проблеми заборгованості країн, що розвиваються, за допомогою національних і міжнародних заходів, щоб рівень заборгованості був прийнятним у довгостроковому плані.
- 5.У співпраці з країнами, що розвиваються, розробляти і здійснювати стратегії, які дають змогу молоді знайти гідну і продуктивну роботу.
- 6.У співпраці з фармацевтичними компаніями зробити доступними недорогі ліки для населення.
- 7.У співпраці з приватним сектором вживати заходів для того, щоб усі могли користуватися благами нових технологій, насамперед, інформаційно-комунікаційних.

Завдання на самостійну роботу:

1. Провести аналіз існуючих міжнародних рейтингів конкурентоспроможності економіки України (*Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index)*) .

Література в бібліотеці:

- Економічна природа міжнародних злочинів: Навч. посібник / Кол.авт.: О.М. Бандурка, К.Я Петрова, О.В. Носова, В.І. Удодова, Н.В. Дзюба. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2005. – 296 с.
- Економічна теорія в схемах і таблицях: Навч. посібник / За заг. ред. проф. Петрової К.Я. – Харків: Вид-во Нац. ун-т внутр. справ, 2004. – 332 с.
- Економічна теорія: Політекономія. Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. - К.: “Знання-Прес”, 2007. – 719 с.
- Макроекономіка. Навч. посібник / За заг. ред. проф. Носової О.В. – Х.: Вид-во Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2008. – 254 с. (Лист МОН України від 18.02.2008 № 14/18 – Г – 438).
- Міжнародна економіка : навч. посіб. / О. В. Носова [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Носової ; Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. - Х. : ХДУХТ, С. 322
- Мікроекономіка [Текст] : навч. посіб. / [О.В. Носова, К.Я. Петрова, Н. Г. Ушакова та ін.] ; за заг. ред. О.В. Носової ; Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі . - Х. : [ХДУХТ], 2010. - 200 с.

Дякую за увагу!